

Member of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Professor of the Department of Pedagogy and Education Management of Glukhiv National Pedagogical University named after O. Dovzhenko.

Circle of scientific interests: pedagogy of high school.

СНІСНУК Antonina Petrovna – Doctor of

Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Preschool Education, Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky.

Circle of scientific interests: pedagogy of high school.

Стаття надійшла до редакції 07.10.2020 р.

УДК: 379.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-190-15-19

ВІНДЮК Андрій Валерійович –

доктор педагогічних наук,

професор кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу

Національного університету «Запорізька політехніка»

ORCID:<https://orcid.org/0000-0001-5495-4350>

e-mail:vindykktgg@gmail.com

СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧА АНІМАЦІЯ: ВИДИ, ФУНКЦІЇ, ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Організація дозвілля в місцях розміщення туристів є однією з важливіших задач фахівців з анімаційної діяльності. Останніми роками в сфері організації дозвілля відпочиваючих на туристичних підприємствах України відбуваються значні зміни. Це пов'язано з рядом причин: запозичення досвіду зарубіжних курортів; зростанням освітнього та культурного рівня населення; впровадженням нових технологій в індустрії розваг; зміненням структури використання вільного часу; активізації концертної діяльності професійних театрів, кінотеатрів та естради [5].

Тож, важливою частиною багатопланової діяльності туристичного підприємства, що виражена високим ступенем його професіоналізму, є організація анімаційних послуг. Це також, є своєрідною і досить дієвою формою реклами, повторного залучення гостей, що здійснює просування даного продукту на ринку туристичних послуг, яка підвищує ефективність, прибутковість та рентабельність підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основним критерієм спортивно-оздоровчої анімації є регулярна, масова участь туристів та відпочиваючих у пропонуваному туристичним підприємством анімаційних програмах, підвищення ступеня задоволеності туриста якістю обслуговування, створення позитивного іміджу підприємства, оздоровчого ефекту від відпочинку, розширення активного

туристичного сезону є закономірним наслідком ефективно організованих анімаційних послуг [1, с. 25].

Теоретичними засадами дослідження проблеми організації анімаційного сервісу на туристичних підприємствах стали роботи таких авторів, як: А. Альошина, С. Байлик, І. Булигіна, А. Вороніна, Н. Гаранин, М. Журавльова.

Та, не зважаючи на велику кількість досліджень цього питання та наукової літератури щодо організації анімаційного сервісу на туристичних підприємствах, такий вид анімації, як спортивно-оздоровча залишається малодослідженим і досить актуальним.

Метою статті обрано теоретичний аналіз видів, функцій та особливостей організації спортивно-оздоровчої анімації в туризмі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначає А. Вороніна, туристична анімація має три головні рекреаційні функції: лікувальна, оздоровча та пізнавальна. З них, прямим чином виконує дві: спортивно-оздоровчу та пізнавальну. Непрямим чином при належних умовах виконується і лікувальна функція. Авториня зазначає, що в практиці анімаційної діяльності для цільового конструювання анімаційних програм функції рекреаційної туристської анімації диференціюються на: адаптаційну – дозволяє перейти від повсякденної обстановки до вільної, дозвільної; компенсаційну – звільняє людину від фізичної та психічної втоми повсякденного життя; стабілізуючу –

створює позитивні емоції та стимулює психічну стабільність; оздоровчу – направлена на відновлення та розвиток фізичних сил людини, послаблених у повсякденному робочому житті; інформаційну – дозволяє отримати нову інформацію про країну, регіон, людей тощо; освітню – дозволяє отримати та закріпити в результаті яскравих вражень нові знання про оточуючий світ; вдосконалювальну – приносить інтелектуальне та фізичне удосконалення; рекламну – дає можливість через анімаційні програми зробити туриста носієм реклами про країну, регіон, туристичний комплекс, готель, туристичну фірму та ін. [7, с. 51].

Усі анімаційні програми мають характерні риси:

- здійснюються у вільний час;
- відрізняються свободою вибору, добровільністю, активністю, спрямованістю на різні соціальні групи або окремих особистостей;
- обумовлена національними, релігійними, регіональними особливостями та традиціями;
- характеризується різноманіттям видів з орієнтацією на різні інтереси дорослих, молоді та дітей;
- має гуманістичний, культурологічний, розвиваючий, оздоровчий та виховний характер [2].

Більшість анімаційних програм розважального напрямку містять спортивні ігри, вправи та змагання. Таке поєднання робить ці програми більш насиченими, цікавими і корисними для покращення та відновлення здоров'я, тому у поєднанні туристичної анімації і спорту досягається найбільш відновлювально-оздоровчий ефект.

Щоденна програма спортивно-оздоровчої анімації на туристичному підприємстві може містити такі заходи, як:

- спортивні ігри та змагання для дорослих (волейбол, водне поло, пінг-понг, дартс, армреслінг та ін.), а також групові та індивідуальні заняття з фітнесу (аеробіка, аквааеробіка, йога, пілатес, атлетична гімнастика та ін.);
- вечірні розважальні конкурси, естафети, ігри;
- дитячі програми (рухливі ігри та конкурси, естафети, тематичні свята, дитячі дискотеки, ігри у басейні та ін.) [3, с. 48].

Більшість пляжних курортів популярних туристичних країн пропонують своїм гостям не тільки комфортні умови відпочинку, але й організацію дозвілля з використанням анімаційних програм, що містять заходи

більш активного спортивно-оздоровчого напрямку. Також, на багатьох туристичних підприємствах для підвищення рівня сервісу створюють умови для занять фітнесом (тренажерні зали, інвентар для занять йогою, степ-аеробікою, поля для спортивних ігор, тенісні корти та ін.) з можливістю скористатися послугами спортивного інструктора. Цей досвід покращення сервісу зарубіжних країн активно використовують і туристичні підприємства України [9].

Зазвичай відвідування спортивних локацій підприємства є безкоштовним для клієнтів, але інколи підприємства надають такі послуги за додаткову оплату.

За статистикою, групові заняття фітнесом є більш популярними серед відпочиваючих і проводять такі заняття як звичайні аніматори, так і дипломовані спортивні інструктори (що позначається на якості, інтенсивності та тренувальному ефекті) яких зазвичай наймають окремо від команди анімаційної служби підприємства. Наявність інструкторів зі спортивно-оздоровчої роботи на туристичному підприємстві є показником гарного сервісу [2].

Інструктори зі спортивно-оздоровчих заходів має постійно слідкувати за гостями туристичного підприємства, які тренуються у тренажерному залі, перевіряти навантаження, допомагати з технікою виконання окремих вправ, страхувати, надавати консультації та рекомендації оптимальних програм тренувань. Досить часто, туристи, що активно слідкують на своїм здоров'ям та фізичною формою, їдуть на відпочинок зі своєю програмою тренувань, тож, у такому випадку, інструктору лишається лише допомогти з підбором необхідних тренажерів та обладнання [4].

Спортивно-оздоровчі програми починаються з самого ранку. Першим таким заходом є вранішня гімнастика, як для дорослих, так і для дітей (зазвичай проводиться окремо від дорослої групи фахівцями з дитячої анімації), яку проводять на відкритому повітрі. Комплекси вранішньої гімнастики містять вправи загальнорозвиваючого характеру (нахили голови, тулуба, кругові рухи руками, махи, випади, стретчинг). Так, як вранішня гімнастика проводиться вранці, працівники анімаційної служби починають залучати до неї гостей туристичного підприємства ще з попереднього вечора, зазначаючи при цьому час і місце проведення [6].

Далі, протягом дня проводяться ще декілька окремих спортивно-оздоровчих та спортивно-розважальних заходів: спортивні ігри (пляжний волейбол, міні-футбол, водне поло) кожного дня різні; групові заняття з аеробіки (базова аеробіка, зумба, степ-аеробіка); розважальні змагання (естафети, армреслінг, плавання, «гладіаторські» бої у басейні) змагання (з дартсу, стрільби з гвинтівки, арбалету чи луку, тенісу та ін.) [6].

Для дитячої аудиторії спортивні заходи відбуваються у складі розважальних програм (рухові ігри різної інтенсивності, естафети, конкурси) і, зазвичай, мають слабо виражений змагальний характер.

До організації дитячих анімаційних заходів аніматори мають підходити дуже відповідально. Необхідно продумати альтернативні заходи на випадок погіршення погоди чи будь-яких інших непередбачених обставин. Усі заходи мають відповідати віковим та фізичним особливостям дітей, мають бути доступними до участі і не дискримінувати жодної вікової групи. Зазвичай, програми для дітей диференціюються за віком таким чином: 3–6 років; 6–9 років; 9–12 років, але навіть при розподілі дітей на команди чи групи відповідно віку, може виявитись що фізичний розвиток, підготовленість або інші особливості фізичного стану не дозволять дитині брати участь у заході на одному рівні з іншими. Тому, досить важливим є індивідуальний підхід до організації та проведення спортивно-оздоровчих і спортивно-розважальних заходів для дітей [8].

У вечірніх анімаційних програмах переважають розважальні заходи, які більше впливають на емоційний стан туристів, і дають змогу відновити фізіологічний стан.

Процес створення анімаційної програми спортивно-оздоровчого та спортивно-розважального напрямку містить декілька етапів:

1. Організаційний етап – організація сумісної діяльності анімаційної команди, спортивних інструкторів (за наявності), економічного, технічного та рекламного відділів.

2. Інструкторсько-методичний етап – створення ті розроблення сценаріїв заходів, текстів ведучого заходу, підбір спортивних ігор, змагань, конкурсів з подальшим розробленням методичних рекомендацій на основі узагальнення досвіду.

3. Технічний етап – підготовка технічних засобів (об'єктів, споруд,

інвентарю та ін.), майданчиків для анімаційних заходів, реквізиту, декорацій, освітлення (за потреби), музичного супроводу.

Також, при розробленні зазначених програм чи окремих заходів слід врахувати такі особливості контингенту, як:

- вік та стать учасників;
- соціальне положення і професійні орієнтації учасників (якщо туристичне підприємство є закритим клубом для окремих соціальних груп, або це молодіжний табір для студентської молоді та ін.);
- національність учасників (особливості культур і традицій);
- фізичну підготовленість учасників.

Зважаючи на усі заходи спортивно-оздоровчої та спортивно-розважальної анімації, можна сказати, що фахівець з організації цієї діяльності має володіти ґрунтовною базою ігор, комплексів вправ, танцювальних комплексів, а також добре знатися на правилах більшості спортивних ігор, володіти творчими здібностями, щоб ефективно адаптувати наявні заходи та програми до змінення умов проведення, аудиторії та інших факторів [4, с. 34].

Таблиця 1.

Види фітнес-турів [6]

Вид фітнес-туру	Характерні риси фітнес-туру	Споживачі фітнес-туру
SPA-фітнес-тур	Щоденні тренування на свіжому повітрі, курс таласотерапії, лекції з оздоровчого харчування.	Спрямовані на різні соціальні, вікові, релігійні групи, не вимагають визначеного рівня фізичної підготовленості.
Аква-фітнес-тур	Заняття у водному середовищі. Вправи виконуються в аеробному режимі, з музичним супроводом, в умовах природніх водойм та штучних басейнах.	Призначені для людей різного віку та фізичної підготовленості.
Танцювальні фітнес-тури	Подорож до країни походження танцю. Знайомство з історією виникнення танцю, традиційними нарядами, первинними традиціями виконання. Заняття обраним видом танця з професійними хореографами.	Любителі танців, прихильники різних культур.

Протилежно пасивному пляжному відпочинку існують фітнес-тури. Фітнес-тур – це вид спеціалізованого туризму, групові подорожі, які організують туристичні оператори за окремими маршрутами зі спортивно-оздоровчими цілями у супроводі спортивних інструкторів [6].

Існують декілька видів фітнес-турів (для любителів танців, йоги, єдиноборств, для тих, хто хоче покращити фізичну форму тощо) і у кожного з них є свої прихильники.

Фітнес-тури також, можна вдало поєднати з традиційним відпочинком на пляжному курорті (як приклад, фітнес тури одного дня, коли турист виїжджає з готелю на цілий день за спеціально розробленою програмою фітнес-туру, а у вечорі повертається до готелю і продовжує свій відпочинок) [6].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, можна зазначити, що спортивно-оздоровча анімація, як окремий вид заходів або у складі розважальних анімаційних програм є досить важливим сегментом анімаційного сервісу на туристичному підприємстві. Долучення спортивно-оздоровчих і спортивно-розважальних заходів до складу анімаційних програм має позитивний вплив на активність відпочиваючих, що прямим чином впливає на рекреаційний ефект відпочинку. Що у свою чергу підвищує якість і рівень сервісу туристичного підприємства, рейтинг популярності, утримує постійних і залучає нових гостей. Програми спортивно-оздоровчої анімації здійснюються у вільний час, відрізняються свободою вибору, добровільністю, активністю, спрямованістю на різні соціальні групи або окремих особистостей, обумовлена національними, релігійними, регіональними особливостями та традиціями, характеризується різноманіттям видів з орієнтацією на різні інтереси дорослих, молоді та дітей.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Альошина А. Спортивна анімація в місцях активного відпочинку/ А. Альошина, Р. Іваніцький, О. Бичук. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт : журнал. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. Вип. 23. С. 25–27.

2. Анімація в туризмі. URL: <http://svastour.ru/articles/puteshestviya/vidy-turov/animatsiya-v-turizme.html> (дата звернення 28.11.2017)

3. Байлік С. І. Вступ до анімації гостинності: навч. посіб./ Харків:Видавництво «Кроссруд», 2008. 128 с.

4. Бульгіна І. І. Об анимационной деятельности в туристских и спортивно-оздоровительных учреждениях. Теория и практика физической культуры. 2000. №11. С. 31–34.

5. Вакансії для аніматорів. URL: <https://bbstaff.com.ua/rabota-v-turcii-detskii-animator/>(дата звернення 23.08.2018 р.).

6. Виды и технологии реализации анимационных программ. *Менеджмент туризма*. URL: http://vfmgju-tourism.ru/struktura_upravleniya_turizmom_39/vidy_i_tehnologii_realizacii_animacionnyh_programm_408/index.html (дата обращения 01.08.2018).

7. Воронина А. Анимация, анимационная деятельность: сущность понятий. Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. 2012. №3. С. 49–55.

8. Гаранин Н., Булигіна І. Менеджмент туристської і отельної анімації: уч. посіб. Москва: Российская международная академия туризма, 2002. 112с. URL: <http://infotour.in.ua/garanin.htm> (дата звернення 29.01.2016).

9. Журавлева М. М. Анимация в рекреации и туристской деятельности: курс лекций. Иркутск: ООО «Мегапринт», 2011. 135 с.

REFERENCES

1. Alosyna, A. (2016). *Sportyvna animatsiia v mistsiakh aktyvnoho vidpochynku*. [Sports animation in places of active recreation]. Lutsk.

2. *Animatsiya v turizme*. [Animation in tourism]. URL: <http://svastour.ru/articles/puteshestviya/vidy-turov/animatsiya-v-turizme.html>

3. Bailik, S. (2008). *Vstup do animatsii hostynnosti*. [Introduction to hospitality animation]. Kharkiv.

4. Bulygina, I. (2000). *Ob animatsionnoy deyatel'nosti v turistskikh i sportivno-ozdorovitel'nykh uchrezhdeniyakh*. [About animation activities in tourist and sports and health-improving institutions].

5. *Vakansii dlia animatoriv*. [Vacancies for animators]. URL: <https://bbstaff.com.ua/rabota-v-turcii-detskii-animator>

6. *Vidy i tekhnologii realizatsii animatsionnykh programm. Menedzhment turizma*. [Types and technologies for the implementation of animation programs].

7. Voronina, A. (2012). *Animatsiya, animatsionnaya deyatel'nost': sushchnost' ponyatiy*. [Animation, animation activity: the essence of concepts].

8. Haranyn, N., Bulygina, I. (2002). *Menedzhment turystskoi ta hotelnoi animatsii*. [Management of tourist and hotel animation]. Moskva.

9. Zhuravleva, M. (2011). *Animatsiya v rekreatsii i turistskoy deyatel'nosti*. [Animation in recreation and tourist activities]. Irkutsk.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВІНДЮК Андрій Валерійович – доктор педагогічних наук, професор кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка».

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців з туристичного, готельного та ресторанного бізнесу.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VINDYUK Andriy Valeriyovych – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Tourism, Hotel and Restaurant Business, Zaporizhia Polytechnic National University.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists in tourism, hotel and restaurant business.

Стаття надійшла до редакції 07.10.2020 р.

УДК 378.14.015.62:911.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-190-19-23

ВОЙТОВИЧ Оксана Петрівна –

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри екології, географії та туризму Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID:<http://orcid.org/0000-0003-3056-861X>
e-mail: vojtovich_o@ukr.net

МОТИВАЦІЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Ефективність освітнього процесу підготовки майбутніх учителів географії залежить значною мірою від їхньої мотивації до навчання. Тому доцільно дослідити мотиви студентів щодо активізації їхньої навчальної діяльності і, відповідно, до цього вдосконалювати зміст професійної підготовки фахівців, який би забезпечував результативність навчальної діяльності та сприяв би формуванню професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підвищення мотивації студентів до навчальної діяльності розглядаються багатьма науковцями, серед яких слід відмітити праці С.Ільїна, Н. Іванової, О. Кальчук, В. Климчука, А. Маркової, М. Овчиннікова, О. Сидоренко, В. Тернопільської та інших. Дослідники розглядають мотивацію до навчання як сукупність мотивів, що ґрунтується, в першу чергу, на потребах, бажаннях та інтересах особистості.

Незважаючи на досягнуті результати досліджень в цьому напрямку, поза увагою залишається вивчення мотивів до навчальної діяльності майбутніх учителів географії.

Мета статті – вивчення мотиваційних чинників майбутніх учителів географії до навчальної діяльності з метою подальшого удосконалення форм та методів навчання для їх підвищення.

Виклад основного матеріалу

дослідження. Мотив, у психологічній літературі, розглядається, як певний стимул, що визначається потребами особистості. Тоді, як система мотивів, яка важлива для певної людини є її мотивацією до діяльності [1]. Тобто, поняття «мотивація» дещо ширше і, В. І. Тернопільська пропонує розглядати під мотивацією комплекс внутрішніх та зовнішніх факторів, які спрямовують особистість до активної діяльності щодо задоволення своїх потреб [6].

Подібної думки дотримується Н. Г. Іванова, яка вказує на те, що мотивація, як процес формування мотивів, залежить від інтелектуальних та індивідуально-психологічних особливостей особистості з урахуванням внутрішніх і зовнішніх чинників впливу [2].

Погоджуємося, що мотивація до навчання майбутніх учителів географії залежить, як від зовнішніх чинників, що ініціюються поза особистісним «Я», так і від внутрішніх чинників, які ініціюються із середини особистісного «Я».

Зовнішніми чинниками впливу можуть бути, наприклад, виконання вимог викладача, бажання виділитися серед одногрупників та інші мотиви, що мають зовнішній характер. Тоді як, внутрішніми чинниками є мотиваційна основа студента, яка проявляється зсередини особистості та проявляється в бажанні вчитися та отриманні задоволення від навчання.

Як вказує Р. Миленкова, внутрішня